

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 4th
International Scientific
and Practical Conference

**MODERN KNOWLEDGE:
RESEARCH AND DISCOVERIES**

Vancouver, Canada
19-20.02.2025

SCIENTIFIC COLLECTION
INTERCONF+

No 54 [236]
February, 2025

Scientific Collection «InterConf+ »

No 54(236)

February, 2025

THE ISSUE CONTAINS:

Proceedings of the 4th International
Scientific and Practical Conference

**MODERN KNOWLEDGE:
RESEARCH AND DISCOVERIES**

VANCOUVER, CANADA

February 19–20, 2025

MANAGEMENT

 DOI 10.51582/interconf.19-20.02.2025.008

Тімблдінг як стратегічний інструмент менеджменту

Безпалько Олена Вікторівна¹,
Секретарук Тетяна Володимирівна²

¹ кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки праці та менеджменту;
Національний університет харчових технологій; Україна

² студентка IV курсу;
Національний університет харчових технологій; Україна

Анотація.

визначено сутність тімблдінгу як економічного поняття, його історичні витоки та роль в досягненні стратегічних цілей підприємства; розкрито основні принципи та функції тімблдінгу; виокремлено переваги та недоліки проведення командоутворюючих заходів, наведено рекомендації щодо їх ефективності.

Ключові слова:

тімблдінг
команда
командоутворюючі заходи

MANAGEMENT

Коли люди з подібними інтересами, поглядами та ідеями об'єднуються для досягнення спільної мети, починає формуватися команда. У ній кожен учасник робить певний внесок, намагаючись максимально якісно виконувати свою частину роботи, сприяючи тим самим досягненню спільних цілей. В основі створення ефективної команди лежить технологія тимбілдінгу.

Термін «тимбілдінг» буквально означає «побудова команди», це процес перетворення групи окремих працівників у згуртовану команду, яка організована для досягнення спільних цілей. Завдяки цьому члени команди активно прагнуть виправдати очікування один одного та успішно виконати поставлені завдання [6]. Головне завдання тимбілдінгу – створити дружній та результативний колектив. Отже, тимбілдінг це управлінська технологія, яка спрямована на підвищення ефективності та продуктивності робочих груп за допомогою різних активностей, задля досягнення основних завдань та цілей організації. І це не просто комплекс розважальних заходів чи способів проведення дозвілля, а важливий стратегічний інструмент менеджменту, який застосовується для формування сильної команди, що здатна ефективно працювати.

Концепція тимбілдінгу бере свій початок з кінця 1950-х років і має військові корені. Вперше цей підхід застосували для військових підрозділів, зокрема, щоб навчити солдатів діяти як єдина згуртована команда. Було розроблено спеціальний тренувальний курс, відомий як «Мотузковий курс», який демонстрував на практиці переваги командної роботи та довіри між учасниками. Ця програма дозволяла солдатам не лише відпрацьовувати спільні дії, але й усвідомити важливість співпраці. Незабаром цей підхід почали активно застосовувати не лише у військовій сфері, а й в бізнесі, де також стала очевидною потреба у міцних та згуртованих командах для досягнення корпоративних цілей [4].

Перші практики тимбілдінгу у бізнесі були зосереджені на розважальних заходах і неформальному спілкуванні – це могли бути спортивні ігри, активний відпочинок на природі, спільні вікенди. Метою таких заходів було створення неформальної атмосфери, яка сприяла б знайомству та взаєморозумінню між колегами. Згодом концепція тимбілдінгу розвивалася і набувала більшої системності [4]. Досвід українських та міжнародних компаній свідчить, що їхній успіх безпосередньо залежить від

MANAGEMENT

ефективної роботи команд (цехів, відділів, служб, департаментів тощо). Сьогодні тимбілдинг використовується у різних форматах та для різних командних потреб. Він особливо актуальний в умовах злиття підприємств чи скорочення штату співробітників, а також ефективний як для нових команд, яким потрібно закласти основу для міцної взаємодії та високої продуктивності, так і для існуючих колективів, де можуть виникати проблеми в координації чи непорозуміння між співробітниками. У таких випадках тимбілдинг стає інструментом для налагодження співпраці, зниження рівня конфліктів і покращення морального духу колективу. Крім того, тимбілдинг сприяє підвищенню мотивації учасників, допомагаючи кожному відчути свою роль та значимість у загальній роботі.

До одних з основних принципів тимбілдингу, які формують командну атмосферу, позитивно впливають на продуктивність її членів і сприяють досягненню стратегічних цілей, можна віднести наступні [3, 5, 7]:

– відкрита комунікація. Постійна взаємодія та спілкування між членами команди як формальне (на робочих зустрічах), так і неформальне (під час перерв, корпоративних заходів) – це ключовий елемент у створенні міцного командного духа і згуртованості колективу. Ефективна комунікація сприяє обміну думками й ідеями, обговоренню актуальних питань, виробленню рішень, координації дій, а також формуванню довіри між учасниками. Завдяки регулярній взаємодії команда вчиться відкрито обговорювати свої погляди, оминати можливі конфлікти та суперечки, досягаючи компромісів та зміцнюючи взаєморозуміння. Кожен учасник відчуває безпеку і впевненість у своїх силах і члени команди починають усвідомлювати, що всі вони є частиною єдиного цілого;

– мотивація і заохочення. Коли учасники починають бачити свою роль у загальній структурі команди і відчувають, що їхні зусилля цінуються, а їхня робота – важлива для загального успіху, покращується моральний дух колективу та бажання досягти поставлених цілей. Мотивація допомагає кожному члену команди усвідомити, що їх ідеї враховуються, а особисті зусилля, докладені для досягнення цілей, важливі для всієї команди;

– сприяння розвитку різних навичок (в першу чергу таких як лідерство, вміння розв'язувати проблеми та креативність).

MANAGEMENT

Зокрема, вправи на командоутворення та різні завдання сприяють розвитку вміння брати відповідальність (не тільки за себе, а й за загальні результати команди), проявляти ініціативу, використовувати нестандартні підходи та ефективно долати труднощі. Це дозволяє кожному члену команди розкрити свій потенціал та вдосконалюватися, посилює мотивацію та залученість;

- підтримка та довіра. Коли люди в команді можуть довіряти один одному та знають, що в разі потреби отримають підтримку, формується міцна основа для подальшої продуктивної співпраці. Взаємна довіра створює в команді таку атмосферу, де кожен член відчуває себе цінним і захищеним, що підвищує рівень відданості команди, що, в кінцевому результаті, сприяє досягненню поставлених цілей.

Різні автори виділяють і ще кілька важливих елементів, які складають основу ефективного тимбілдінгу. Серед таких компонентів особливу роль відіграють: корпоративна культура, яка формує загальний клімат у команді та синергія – об'єднання зусиль, яке дозволяє досягти результатів, вищих за ті, що могли б досягти окремі учасники. Також важливі елементи включають систему цінностей, яка забезпечує спільне бачення та мотивацію для команди; кваліфікацію персоналу, що визначає компетентність команди; організаційну структуру, яка впорядковує процеси. Інші значущі аспекти – делегування повноважень, ментальність команди, управління конфліктами, етика, гумор, неформальне спілкування, розподіл ролей, прийняття рішень, виконання функцій та розвиток компетенцій [1].

Крім того сутність тимбілдінгу чітко розкривають функції, які він покликаний виконувати:

- підвищення довіри та взаєморозуміння: це сприяє зміцненню стосунків між членами команди, дозволяючи їм краще зрозуміти один одного та будувати довірчі відносини;

- розвиток комунікаційних навичок: можуть проводитися тренінги, спрямовані на розвиток таких важливих навичок, як активне слухання та чітке висловлювання своїх думок, що, в свою чергу, покращує загальну ефективність комунікації в команді;

- зміцнення спільної мети: це допомагає учасникам команди чітко визначити та усвідомити спільні цілі, об'єднуючи

MANAGEMENT

окремих співробітників у єдину структуру, де кожен усвідомлює, як його внесок впливає на загальний результат;

– розвиток лідерських якостей: можуть включати рольові ігри, в яких учасникам потрібно приймати лідерські рішення, що сприяє розвитку їхніх лідерських здібностей;

– збільшення мотивації: може підвищити мотивацію команди, створюючи позитивну атмосферу і відчуття спільної мети серед учасників;

– стимулювання творчого мислення: пропонування творчих завдань, які заохочують учасників мислити нестандартно, знаходячи нові рішення;

– виявлення «некомандних гравців»: це дозволяє виявити членів команди, які можуть заважати її успішній діяльності, а також пропонує способи неконфліктного спілкування з колегами, що сприяє покращенню загальної атмосфери в колективі.

Однією з основних особливостей тимбілдінгу є те, що команда розглядається як цілісна система з єдиною метою та напрямком розвитку. У процесі роботи працівники об'єднують свої різноманітні погляди, знання та навички, а також виконують завдання, що виходять за межі їхніх основних обов'язків, для досягнення спільних цілей. Таке поєднання вмінь допомагає команді ефективно вирішувати завдання, реагувати на зміни і досягати результатів, що задовольняють вимоги організації.

Є очевидним, що команда не може працювати ефективно, доки кожен її учасник не буде зосереджений на своїх обов'язках. Важливо, щоб кожен член відчував свою значущість у команді та розумів свій внесок для досягнення спільної мети [6].

Щоб команда була успішною, важливо визначити її тип, окреслити спільні цілі, розподілити ролі, запровадити стимули й забезпечити підзвітність.

Дослідники виділяють п'ять стадій розвитку команди, що відображають процес її становлення та розвитку [2]:

1. формування: початковий етап, на якому проводиться підбір і розстановка учасників відповідно до їхніх навичок і компетенцій. Оцінюється психологічна сумісність, щоб забезпечити комфортне середовище для всіх учасників. На цьому етапі також встановлюються базові правила та норми взаємодії в команді;

MANAGEMENT

2. становлення: етап на якому учасники команди виявляють свої особисті якості, демонструють навички, встановлюють взаємини та визначають ролі всередині групи. Відбувається адаптація, що дозволяє учасникам зрозуміти свої сильні й слабкі сторони та пристосуватися до потреб колективу;

3. нормування: також відомий як «з'ясування меж», «притирання» оскільки він спрямований на згуртованість колективу та визначення спільних норм і цінностей команди. У цей період виявляються та вирішуються конфлікти, формуються правила поведінки та взаємодії, що сприяє побудові довіри та злагодженій роботі;

4. зрілість: цей етап характеризується високим рівнем соціально-психологічної сумісності членів. Учасники команди чітко розуміють свої ролі та завдання, здатні ефективно співпрацювати, користуючись своїми здібностями на повну силу. На цьому етапі особливо важлива підтримка мотивації та розвиток компетенцій для підтримання продуктивності команди;

5. самоуправління: завершальний етап, на якому команда досягає високого рівня самостійності. Учасники здатні приймати рішення узгоджено, самостійно контролювати процеси й відповідати за результати. Це свідчить про ефективну побудову тимбилдингу, де команда функціонує автономно й стабільно, демонструючи значну продуктивність і високий рівень залученості.

Варто відзначити і те, що на сьогодні, тимбилдинг став важливим елементом корпоративного управління, що об'єднує та мотивує співробітників для досягнення стратегічних цілей компанії, а також підтримує їхні особисті професійні амбіції. Але при цьому тимбилдинг не є абсолютно тотожним до корпоративних заходів. Хоча обидва формати передбачають спільний час поза роботою та створюють спільні приємні спогади, вони мають різну цільову спрямованість. Тому варто розглянути переваги командоутворюючих заходів та рекомендації щодо їх організації в залежності від потреб підприємства та ситуації.

До переваг можна віднести наступні: психологічне розвантаження, що допомагає співробітникам зняти стрес і відволіктися від повсякденних завдань; єднання команди, яке сприяє формуванню міцніших зв'язків між учасниками; мотивацію досягнення результату, що підвищує командну продуктивність;

MANAGEMENT

атмосферу взаємоповаги та взаємопідтримки, яка позитивно впливає на командну взаємодію; а також покращення психологічного клімату в колективі, що зменшує ймовірність конфліктів. Ще однією важливою перевагою є розвиток нових навичок. Так за даними соціологічних досліджень, однією з найважливіших якостей лідера є здатність формувати злагоджений колектив, і тимбілдінг як раз і є одним з найбільш ефективних інструментів для досягнення цієї мети. У процесі командної роботи співробітники не тільки стикаються з різними викликами, що вимагають спільного обговорення та пошуку рішень, але й отримують новий досвід, розвивають свої аналітичні та креативні навички, лідерські якості, вчать брати на себе відповідальність, допомагати іншим членам команди та мотивувати їх до досягнення результатів. Все це безперечно дозволяє зростати в професійному плані, що, у свою чергу, позитивно впливає на загальну динаміку роботи і спроможність досягнення стратегічних цілей.

При наявності такого широкого кола переваг, подібні заходи можуть мати і свої недоліки. Наприклад, співробітники можуть відчувати вседозволеність під час проведення таких заходів, що призводить до небажаних ситуацій, а деякі учасники можуть відчувати себе аутсайдерами, що може негативно вплинути на їхнє самоусвідомлення. Примусове залучення до такого роду заходів може викликати конфлікти з керівництвом, а також створити роздратування, якщо тимбілдінг проводиться в неробочий час, заважаючи співробітникам витратити цей час на відпочинок чи особисті справи. Нарешті, деякі члени команди можуть почуватися «білими воронами», якщо їхні інтереси чи поведінка не відповідають загальній атмосфері заходу. Незважаючи на позитивні аспекти тимбілдингу, його реалізація потребує ретельного планування та врахування можливих недоліків для досягнення максимального ефекту [4].

Завдяки різним активностям тимбілдінг допомагає згуртувати колектив, виявити лідерів і розкрити приховані якості співробітників. Для забезпечення більшої ефективності командоутворювальних заходів доречно дотримуватись таких основних рекомендацій [5]:

– уникати нудьги. Тимбілдінг не повинен обмежуватись нудними лекціями. це має бути активний і веселий захід, у якому беруть участь всі співробітники, незалежно від їхньої

MANAGEMENT

посади;

- правильно формувати команди. При розподілі учасників не слід ділити їх за відділами, доцільніше, щоб у кожній команді були співробітники, які рідко взаємодіють у робочих питаннях;

- забезпечити рівність серед учасників. Під час тимбілдінгу не повинно бути начальників і підлеглих, всі учасники повинні вважатися рівними членами команди;

- забезпечити належне харчування. Під час ігор та активностей співробітники можуть відчувати голод, тому важливо організувати перерву на обід або легкий ланч, щоб не відволікати їх від виконання основних завдань;

- забезпечити присутність представників топ-менеджменту. Керівництво має активно брати участь у всіх іграх та конкурсах. Це сприятиме зміцненню довіри з боку співробітників і дозволить краще зрозуміти колектив, виявити лідерів і оцінити особисті якості кожного учасника, що в подальшому допоможе у розвитку команди.

Правильно підібрані командоутворюючі заходи можуть значно покращити продуктивність, взаємодію та загальні результати, роблячи внесок у розвиток підприємства і досягнення його стратегічних цілей.

Отже, сучасний тимбілдінг формує основу для довгострокової ефективності функціонування команди. Він включає широкий спектр методів і підходів, спрямованих на поліпшення комунікації та згуртованості колективу, підвищення ефективності співпраці, розкриття прихованих якостей співробітників та розвиток їх конкретних навичок, як-от лідерство та командна підтримка. Крім того, тимбілдінг має прямий вплив на продуктивність праці, оскільки сприяє формуванню сприятливого соціально-психологічного клімату в колективі та доброзичливих відносин між співробітниками, що важливо для підвищення загального морального духу команди. Такі відносини, в свою чергу, полегшують адаптацію нових працівників, допомагаючи їм швидше інтегруватися у робочий процес та знайомитися з корпоративною культурою. Всі ці дії призводять до покращення координації дій, підвищення мотивації та залученості працівників для досягнення спільних цілей. Можна з впевненістю сказати, що тимбілдінг стає важливим елементом ефективного управління персоналом у сучасних організаціях. Навички, здобуті в процесі командної